

POLITICKÉ PROCESY 50. LET V ČESKOSLOVENSKU

Charlota Hatschbachová
IMS FSV UK, LS 2018

50 . LÉTA V ČESKOSLOVENSKU

- Perzekuce a represe ve všech oblastech společenského života
- Omezování svobod
- Unifikace společnosti a jejího myšlení
- Personální čistky
- Cenzura
- Likvidace politického pluralismu
- Atmosféra strachu

ZÁKONY

- Zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky
 - *Příprava úkladů o republiku (32,6%), rušení obecného míru (21,2%), šíření nepravdivých zpráv (17,2%), nepřekážení nebo neoznámení trestných činů (11,9%)*
- Zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky
 - *Velezrada (17,4%), nezákonné opuštění republiky (16%), pobuřování proti republice (14,9%), šíření poplašné zprávy (9,6%)*
- Trestní zákon č. 86/1950 Sb.
 - *ohrožení jednotného hospodářského plánu (56%), nezákonné opuštění republiky (7,7%), pobuřování proti republice (6,3%), velezrada (4,6%).*

PŘÍČINY A CÍLE POLITICKÝCH PROCESŮ

■ Revoluční politika SSSR

- upevnění režimu, pojištění vítězného února
- atmosféra strachu jako stabilizační faktor režimu
- likvidace reálných a potencionálních odpůrců režimu
- „výchova mas“
- hluboká a všestranná společenská přeměna
- likvidace inteligence
- likvidace středních vrstev = rozbití tradiční struktury obyvatelstva
- ospravedlnit problémy režimu → najít a odsoudit viníka

IDEOLOGIE POLITICKÝCH PROCESŮ

- Třídní ideologie jako šablona pro politické procesy
- Ospravedlnění a zdůvodnění represe
- Teorie o třídním boji
- Teorie zostřujícího se třídního boje a hledání nepřítele ve vlastních řadách
- Tažení proti –ismům
- Ideologem politických procesů Václav Kopecký

Václav Kopecký

IDEOLOGIE POLITICKÝCH

- **PROCESU** „Nesmíme ani na okamžik zapomínat, že cesta k socialismu je a bude i po únorovém vítězství cestou třídního boje. Stále platí, že v únoru byla reakce sice bita a poražena, ale nebyla a nemohla být dobita a zlikvidována... Ano, dnešní plány reakce jsou zřůdné a chorobné a nemají nejmenší naděje na uskutečnění... Dovedli jsme zatočit s reakcí, když seděla ve vládě. Najdeme si vás ve vašich řadách a vaše temné dílo znemožníme.“ (Výrok Klementa Gottwald na IX. sjezdu KSČ v květnu 1949)

OBĚTI KOMUNISTICKÉ PERZEKUCE A POLITICKÝCH PROCESŮ

- 1948-1989 odsouzeno přes 260 tisíc osob
- 1948–54
 - *odsouzeno 95 tisíc lidí za politické záležitosti*
 - *232 trestů smrti (178 vykonáno)*
- oběti ze všech sociálních vrstev
- aktivní političtí odpůrci, příslušníci různých sociálních skupin, příslušníci organizací, osobnosti odboje, osobnosti spojené s první republikou, záškodníci a narušitelé, členové KSČ

FÁZE A PROMĚNY PROCESŮ

1. před příchodem sovětských poradců v letech 1949–50
2. monstrprocesy (1950–1952)
 - *působit otřesně, šokovat*
 - *veřejné divadlo*
 - *propaganda*
3. neveřejné procesy (od 1953)
 - *menší politický význam*
 - *bez propagandy*

DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY

- Vězení
- Fyzický i psychický nátlak
- Není možné prokázat nevinnu
- Vynucená doznání, falešné důkazy a svědectví

MANIPULACE

V

Celým krajem zní stále rozhodněji: republiku si rozvracet nedáme!
PRACUJÍCÍ OSTRAVSKA ODSUZUJÍ ZLOČINY ROZVRATNÍKŮ, SOUZENTYCH PŘED STÁTNÍM SOUDEM

Ještě více si musíme dát pozor

Připravovali Československu osud Koreje

Budeme ještě více bdět a ostrážiti
ZÁVAZEK PŘÍSLUŠNÍKŮ SBORU NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI K PROCESU PŘED STÁTNÍM SOUDEM V OSTRAVĚ

Podlým zrádcům patří nejpřísnější trest

Poslední členové Buchalovy teroristické skupiny odsouzeni

Tvář dalších zrádců ze Sýkorovy bandy

**Ve službách kapitalistických chlebovárců
proti vlastnímu národu a státu**

Chtěli znovu střít do dělníků

**Druhá část zločineckého gangu
Buchala a Sýkory před státním soudem v Ostravě**

**Pracující VŽKG schvalují
spravedlivý rozsudek nad rozvratníky**

Pravá tvář zrádce a pučisty Sýkory

PROCES S VEDENÍM ZÁŠKODNICKÉHO SPIKNUTÍ (MILAD ... L.)

PROCES S VEDENÍM PROTISTÁTNÍHO SPIKLENECKÉHO CENTRA (RUDOLF SLÁNSKÝ A

Zdroje

- Kaplan, Paleček, *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, Praha 2001.
- Křen, *Dvě století střední Evropy*, Praha 2005.
- Pečenka a kol., *Encyklopedie moderní historie*, Praha 1998.
- Den, kdy byla popravena Milada Horáková (27. červen 1950), *Slavné dny* (<https://www.stream.cz/slavedny/593808-den-kdy-byla-popravena-milada-horakova-27-cerven>).
- Den, kdy začal proces s Rudolfem Slánským (20. listopad 1952), *Slavné dny* (<https://www.stream.cz/slavedny/10004217-den-kdy-zacal-proces-s-rudolfem-slansky-m-20-listopad>).